

Ergenlerin Narsistik Hayranlık ve Rekabet Düzeylerinin İncelenmesi (Kayseri İli Örneği)

Venhar Kaplan* 0000-0002-1987-8951

Öz

Amaç: Bu makalede, ergenlerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerini sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma tarama modelindedir. Araştırma, Kayseri İli merkez ilçelerinde öğrenim 21 ortaöğretim okullarındaki 1058 lise öğrencisinin katılımı ile gerçekleşmiştir. Öğrencilerin kişisel bilgilerini öğrenmek için kişisel bilgi formu, narsistik hayranlık ve rekabet özelliklerini değerlendirmek için "Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği"nden yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğe ilişkin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış olup; elde edilen verilerin analizinde, "yüzde", "frekans", "bağımsız örneklem için t testi", "tek yönlü varyans analizi (Anova)" ve "Tukey testi (HSD)" analizlerinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Makalede, erkek öğrencilerin hayranlık, büyülenme, cazibe, değersizleştirme algıları kız öğrencilere göre daha yüksektir. 9.sınıf öğrencilerinin rekabet, saldırganlık ve üstünlük algıları ise 12.sınıf öğrencilerine göre daha olumsuzdur. Anne ve babanın öğrenim durumu değişkenleri öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algıları üzerinde anlamlı farklılığa neden olmamıştır. Sosyoekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet, değersizleştirme, saldırganlık, rekabet, cazibe, büyülenme ve hayranlık algıları sosyoekonomik düzeyi çok kötü olan öğrencilere göre daha yüksek düzeydedir.

Sonuç: Çalışmada, erkek öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algı düzeyleri, kız öğrencilere göre daha yüksektir. 9.sınıf öğrencilerinin rekabet durumları, 12.sınıf öğrencilerine göre daha yüksek düzeydedir. Sosyoekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri, sosyoekonomik durumu çok kötü olan öğrencilere göre daha yüksektir. Anne ve babanın öğrenim durumu değişkenleri öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algıları üzerinde anlamlı farklılığa neden olmamıştır.

Özgünlük: Araştırma, Kayseri İli merkez ilçelerinde ilk kez uygulanması açısından özgün niteliktedir.

Anahtar Sözcükler: Hayranlık, rekabet, cazibe, büyülenme, değersizleştirme

* Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, temeltasvenhar@gmail.com

An Investigating The Adolescents' Narcissistic Admiration and Rivalry Levels (Example of Kayseri Province)

Venhar Kaplan* 0000-0002-1987-8951

Abstract

Purpose: In this article, it is aimed to examine the adolescents' narcissistic admiration and rivalry levels according to sociodemographic variables.

Method: This study used a descriptive survey model. The research was carried out with the participation of 1058 high school students from 21 secondary schools in the central districts of Kayseri. A personal information form was used to collect the personal information of the students, the "The Narcissistic Admiration and Rivalry Scale" was used to assess narcissistic admiration and rivalry traits. Validity and reliability analysis related to the scale used in this study have been conducted, and "percentage", "frequency", "independent samples t-test", "one-way (Anova) analysis" and Tukey (HSD) test" analysis were used to analyze the data obtained in this research.

Findings: In this article, male students' admiration, grandiosity, charmingness, devaluation, perceptions of narcissistic admiration and rivalry had higher than female students. 13 years old students' perception of rivalry and supremacy had higher than those of 18 years old students. 9th grade students' perception of rivalry, aggressiveness and supremacy were more negative than 12th grade students. The variables of mother and father's educational status didn't cause a significant difference on the students' perceptions of narcissistic admiration and rivalry. Students with very good socioeconomic status perception of narcissistic admiration and rivalry, devaluation, aggressiveness, rivalry, charmingness, grandiosity and admiration had higher than students with very poor socioeconomic levels.

Implications: In this study, male students' narcissistic admiration and rivalry perception levels are higher than female students. 9th grade students' supremacy situations is higher than 12th grade students. The students' narcissistic admiration and rivalry levels with very good socioeconomic status are higher than students with very poor socioeconomic status. The variables of educational status of the mother and father did not cause a significant difference on the students' perceptions of narcissistic admiration and rivalry.

Originality: The research is unique in that it was implemented for the first time in the central districts of Kayseri.

Keywords: Admiration, rivalry, supremacy, grandiosity, devaluation.

* Dr., Republic of Türkiye Ministry of National Education, temeltasvenhar@gmail.com

Received : May 9, 2022
Type : Research

Accepted: January 2, 2023

Giriş

Günümüzde insanların davranışlarını, duygu ve olaylar karşısındaki tutumlarını şekillendiren birden çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin içerisinde belki de en önemli yapı taşlarından birisi kişilik kavramıdır. Kişilik bireyi içerisinde yaşadığı toplumdan ayıran ve süreklilik gösteren davranış özelliklerinin toplamıdır (Aslan, 2008, s. 37). Ayrıca kişilik bireyin doğuştan getirdiği biyolojik özellikler ile sonradan öğrenilen ve davranış şekillerinin ilişkisinden meydana gelen ahenkli bir bütün olmanın dışında, bireyin nesnelere, olaylara atfettiği anlamla şekillenen, hayat boyu süregelen gelişme ve olgunlaşmayla kendini gösteren bir süreçtir (Cihangiroğlu, 2012, s. 120).

Tarih boyunca kişilik üzerine farklı tanımlar yapılmış olsa da kişiliğin inşası üzerinde iki unsur hâkimdir. Bu unsurlar, bireysel farklılıklar ve insanın doğasıdır. İnsanın doğası, amaçlar, ortak güdüler, evrensel veya nispeten evrensel düzeyde olan psikolojik mekanizmalar gibi bireylerin ortak özelliklerini içermektedir. Ayrıca insan doğası, bireylerin karar verme tarzlarını, çevresel tetikleyici unsurlara karşı verdiği tepki ve çevrelerini etkileme yollarını da kapsamaktadır (Buss, 2008, s. 29).

Kişilik insanın en değerli bileşenidir. Kişilerin gelecekle ilgili beklentileri, seçimleri, başarıları, kişilik kavramından ve çevredeki bireylerin kişilik özelliklerinden etkilenmektedir. Kişilik özellikleri hayattaki tercihler ve seçenekleri sınırlayıp genişletebilmektedir. Bu sebeple bazı bireyler hayata karşı daha kısıtlı davranabilirken, bazı bireyler ise daha deneyime açık olabilmektedir (Schultz ve Schultz, 2017, s. 2).

Kişilik özellikleri içerisinde belki de en çok ilgi oluşturan narsisizm kişilik özelliğidir. Narsisizm kavramı köken olarak Yunan mitolojisinden aktarılan, Narcissos isimindeki gencin bir gün suyun yüzeyinde kendi yansımalarını görerek kendisine âşık olmasını anlatan bir efsaneye dayanmaktadır. Alan yazında ise Narsisizm ilk kez 1898 yılında Ellis tarafından kullanılmıştır (Rosenthal ve Pittinsky, 2006, s. 618). Kişinin “kendisine yönelik duyduğu hayranlığı çok fazla özümseyerek oluşan cinsel dürtülerin kaybolma eğilimi” anlamına gelen “Narcissuslike” kavramını ilk kez Ellis (1898) de açıklamıştır. Ardından psikiyatrist Nacke 1899 yılında, kendi bedenini cinsel bir nesne olarak görme halini ise “Narcismus” olarak ele almıştır (Campbell, Hoffman, Campbell ve Marchisio, 2010, s. 272). Bu açıdan narsisizm farklı açılardan tanımlanmaktadır. Kişinin kendine duymuş olduğu hayranlık, âşık, kendini diğer insanlara göre daha büyük görme, kendini beğenmişlik hali olduğundan daha iyi görünmeye çalışma, başkalarından kendini ayrıcalıklı görme ve kendisi dışındaki herkesi kendisinin adeta bir uzantısı olarak görme eğilimi içinde olma, eleştirilere karşı tahammülsüzlük, başkaları üzerinde kontrol geliştirme tarzındaki

tutumlarıdır (Jonason ve Webster, 2010, s. 428). Narsisizm kavramının hem kültürel ve hem de psikolojik yönü bulunmaktadır. Kültürel boyutta kâr ve güç uğruna kendi yaşam kalitelerini yükseltmek için doğal çevreyi kurban eden toplumların oluşturduğu, maddeciliğin ön plana çıktığı, refahın bilgelikten daha önemli olduğu, başarının özsaygıdan değerli sayıldığı ve şöhretin haysiyetten daha çok önemsendiği bir yöndür. Psikolojik boyut ise kişinin ne hissettiğinden çok fiziksel olarak nasıl görüldüğünün ön planda olduğu, egoist bir birey olarak daha çok kendi çıkarına odaklandığı, güç ve kontrol için çabaladığı, dürüstlük, kendine hâkim olma ve haysiyet değerlerinin zayıflamasıdır (Lowen, 2013, s. 28).

Narsist bireyler öncelikle “ben” tavrı içerisinde olan, çoğunda ise “yalnızca ben” şeklinde davranan kişiler olarak bilinmektedir. Kendi benliklerine karşı duyarsız kalırken, başkalarına karşı ise ilgi yoksunluğu duymaktadır. Kendilerine yönelik geliştirmiş oldukları abartılı sevgileri benliklerine yönelik olmayıp, yaratmış oldukları hayali imgelerine yöneliktir (Lowen, 2013, s. 40). Şişirilmiş yönde sahte bir benlik anlayışına sahip olmaları sebebiyle başkalarına karşı sevgi dolu, duygusal açıdan sıcak ve ilgili ilişkiler kurabilme yeteneğinden yoksun bireylerdir (Twenge ve Campbell, 2010, s. 43). Ayrıca narsist kişiler amaç odaklıdır. Yani davranışlarının temelinde kişisel menfaatlerinin önceliği gelir. Amaçlarına ulaşabilmek, diğerlerini etkilemek, kendilerini olduklarından daha üstün gösterebilmek için çıkarları doğrultusunda kolaylıkla yalan söyleyebilmektedirler (Jones ve Paulhus, 2014, s. 30). Bu kişiler kendilerini diğer insanlardan daha önemli ve üstün görmektedirler. Benliklerine hayranlık duyarak, kendilerini olduklarından daha başarılı, güzel ve zeki olarak tanımlama eğilimindedirler. Sürekli onaylanma beklentisi içerisinde, kırılmalı ve alınganlıklarını ise başkalarının kendi değerini tam olarak anlayamamasına bağlamaktadırlar (Kırpınar, 2009, s. 28).

Narsisizm kişilerin doğal gelişimlerinde meydana gelen, çalışması, hayatta kalması ve öz benliğini koruyabilmesi açısından önemlidir. Belirli düzeydeki narsisizm normal olarak değerlendirilirken, şişirilmiş düzeyde öz benlik sevgisini aşırı derecede besleyen narsisizm ise patolojik olarak değerlendirilmektedir (Kartopu, 2013, s. 626). Normal narsisizmde kişi, dışarıdan gelen eleştirilere karşı özgüveni eksilmeyen, aksine özgüvenini kendine yönelik düşüncelere odaklanarak doyurmaktadır (Karaaziz ve Atak, 2013, s. 47). Kişinin hayattan keyif alması, toplumsal düzeyde kendinden beklenenleri karşılaması, başarılarından gurur duyarak hata ve eksiliklerinden dolayı öfke ve utanç duymasını normal narsisizm sağlamaktadır (Rozenblatt, 2002). Belirli düzeydeki narsisizmde kişinin yaşamdaki hayal kırıklıkları ve stresi, beklenen hedeflere ulaşma başarısızlığı tarzındaki durumların bireyin özgüvenine zarar vermesine engel olması dolayısıyla sağlıklı olduğu belirtilmektedir. Normal narsisizm, arkadaşlık ilişkileri oluşturmak, empati yapabilmek ve sağlıklı ilişkiler

kurmak adına gereklidir (Pincus, Ansell, Pimentel, Cain, Wright ve Levy, 2009, ss. 364). Patolojik narsisizmde ise hem hassasiyet hem de mükemmel olmayı içeren karmaşık bir yapı mevcuttur. Kişiler patolojik narsisizmde, aşırı düzeyde olumlu kişisel imaj oluşturma kaygısı taşımakta, kendi çıkarları için diğer kişileri kullanma, yüksek düzeyde benmerkezci davranma, empati kuramama, kendi çıkarları için sürekli diğer insanlardan onay ve takdir bekleme buna karşın kendilerinin diğer kişilere yönelik ilgisiz davranma, kendi sahip olmadığı şeylere sahip olan ve yaşamdan zevk alan insanlara karşı yoğun kıskançlık hissetme ve duygusal derinlikten yoksun olma özelliği sergilemektedirler (Besser ve Zeigler-Hill, 2011, s. 199).

Patolojik düzeydeki narsisizm, kırılabilirlik, büyülenmecilik, örtük ve açık narsisizm olarak üç düzeyde incelenmektedir. Kırılabilir narsisizm düzeyi yüksek olan kişilerde kaygı, stres, olumsuz duygular, depresyon, ilişkilerde güvensiz ve benmerkezci yaklaşım sergileme ve eleştiriye karşı aşırı düzeyde hassasiyet görülmektedir. Ayrıca utangaç, anksiyeteli, içe dönük, yetersizlik hissiyle çekingen davranan, düşük benlik saygısına sahip olan özellikler sergilemektedir (Tackett, Lahey, Hulle, Waldman, Krueger ve Rathouz, 2013, ss. 1148). Açık narsisizmde kişilerin özsaygıları yüksek olup daha mutlu olurlarken, örtük narsisizm de kişilerin özgüven ve özsaygı düzeyleri oldukça düşüktür (Rose, 2002, s. 381). Büyülenmeci narsisizmde kişilerde duyarsızlık, sürekli kendisiyle ilgilenme, kişilerarası ilişkilerde baskınlık, kibirlilik, teşhircilik, kişilerarası ilişkilerde sömürücülük, utanmama, aşırı talepkâr olma, anti sosyal davranışlar sergileme, sürekli diğerlerinden beğeni alma ihtiyacı ve benliklerine dair kaygılı durum sezdiklerinde yoğun öfke ve saldırganlık davranışları tespit edilmiştir (Pincus ve Lukowitsky, 2010, s. 426). Hayranlık, büyülenme fantezisi, benzersizlik çabası ve cazibe ile açıklanan ve övülme, çekici olma, sosyal statü, başarı, liderlik şeklinde olumlu özelliklere neden olan alt boyutlardan oluşmaktadır (Back, Küfner, Dufner, Gerlach, Rauthmann ve Denissen, 2013). Narsistik rekabet ise üstünlük çabası (duygusal-motivasyonel), saldırganlık (davranışsal) ve değersizleştirme (bilişsel) olarak reddedilme, eleştiri, popüler olamama şeklinde olumsuz sonuçlar doğuran üç negatif yapıdan meydana gelmektedir (Demirci ve Ekşi, 2017, s. 50).

Alan yazında öğrencilerin narsisizm algılarına etki eden birden çok bağımsız değişken bulunmaktadır. Buna göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri demografik değişkenlerden cinsiyete göre kız öğrencilerin narsisizm düzeyleri, erkek öğrencilere göre daha yüksektir (Özel, 2014, s. 320). Bu durumun tersine erkek öğrencilerin narsistik algıları, kız öğrencilerden daha yüksektir (Uçkun, Üzüm ve Uçkun, 2018, ss.149). Ayrıca annenin öğrenim durumuna göre lisansüstü derecede eğitimi olan öğrencilerin annelerinin narsistik algıları, lisans mezunu olan öğrencilerin annelerinden daha yüksektir (Uçkun ve diğerleri, 2018: 150). Bazı çalışmalarda ise cinsiyet değişkeninin öğrencilerin narsisizm algıları

üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı belirlenmiştir (Bizumic ve Duckitt, 2008, s. 147; Kocakula, 2012, s. 60; Raskin ve Hall, 1981, s. 160). Öğrencilerin yaş seviyeleri yükseldikçe narsisizm algıları da artmaktadır (Özel, 2014, s. 321). Bizumic ve Duckitt (2008, s. 148), Kocakula (2012, s. 61), Raskin ve Hall'a (1981, s. 161) göre yaş düzeyi arttıkça narsisizm düzeyi değişmemektedir. Okul türüne göre öğrencilerin narsisizm algıları değişmemiştir (Özel, 2014, s. 322). Ailelerin sosyoekonomik düzeyi yükseldikçe öğrencilerin narsisizm düzeyleri de değişmemiştir (Güngör vd., 2012, s. 1280; Özel, 2014, s. 322). Bu durumun aksine Lash (2006, s. 161) göre bireylerin sosyoekonomik güçleri azaldıkça daha çok narsistik davranış sergilemektedir. Twenge ve Campbell (2010, s. 124) göre kişinin sosyoekonomik durumu yükseldikçe narsisizm algısı da artmaktadır. Taşhan'a (2019, s. 170) göre ise akademisyenlerin narsistik hayranlık ve rekabet algılarından, erkeklerin kendine yeterlilik ve kendini beğenme algıları kadın akademisyenlerden daha yüksektir. Buna karşın, akademisyen olarak çalışma süresi, gelir durumu, ailedeki kaçıncı çocuk olduğu, idari görev durumuna göre narsistik rekabet ve hayranlık algıları anlamlı olarak değişmemektedir.

Araştırmanın Önemi

Narsistik hayranlık ve rekabet üzerine etki eden değişkenlerin belirlenmesi, rehber öğretmen, öğretmen ve okul idarecilerine veri sağlaması bakımından önemlidir. Bu sayede öğrencilerin psikolojik sağlamlılık düzeyinin artması desteklenmiş olacaktır. Ayrıca lise öğrencilerinin narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerini etkileyen değişkenlerin saptanmasıyla alandaki boşluğun giderilmesi beklenmektedir.

Öğrencilerin narsisizm düzeylerini etkileyen bağımsız değişkenlerin yordanması sonucunda, öğrencilerin pozitif yönleri desteklenecek, kendisiyle ve çevresiyle mutlu bireyler yetiştirilmiş olması açısından önemlidir. Bu sayede öğrencilerin sosyal yönden pozitif yönde gelişmeleri sağlanmış olacaktır. Kayseri ili merkez ilçelerindeki ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören lise öğrencilerinin narsistik hayranlık ve rekabet algılarını etkileyen değişkenlerin araştırılması ile ilgili çalışma bulunmamaktadır. Bu açıdan çalışma literatüre katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Araştırmadaki Sınırlılıklar

Çalışma, 2020-2021 yılları arasındaki ikinci yarı dönemde İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir ilin ortaöğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır. Konunun alan yazında yeni bir başlık olması nedeniyle, ilgili araştırma yapılırken yeteri kadar Türkçe kaynak bulunamamıştır. Bu durum araştırmadaki başka bir sınırlılığı

oluşturmaktadır. Ayrıca pandemi döneminde çalışmanın gerçekleştirilmiş olması da araştırmadaki diğer bir sınırlılığı da oluşturmaktadır.

Yöntem ve Amaç

Araştırmada, bu kapsamda öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerini etkileyen bağımsız değişkenler incelenmiştir. Araştırmanın alt problemleri olarak aşağıdaki sorular araştırılacaktır:

1. Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerine ilişkin farklılık göstermekte midir?
2. Sınıf düzeyine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Anne ve babanın öğrenim durumu değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Sosyoekonomik durum değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Öğrencilerin narsisizm düzeylerini etkileyen değişkenleri araştıran bu çalışmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemli araştırmalar da bir olgu veya olaya ait görüşlerin ele alındığı, betimlenmeye çalışıldığı araştırma yöntemidir (Karasar, 2005, s. 72). Araştırmayı gerçekleştirmek için gerekli etik izin kurul raporu Erciyes Üniversitesi Etik Kurulundan 29.06.2021 tarihinde 281 başvuru numarası ile alınmıştır.

Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir ilin merkez ilçelerindeki ortaöğretim okullarındaki 236000 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklem grubunu ise rastgele örnekleme ile seçilen 1058 öğrenci oluşturmaktadır. Rastgele örneklemede evrendeki öğelerin her olası bileşiminin örneklem içinde yer alması için eşit ihtimal bulunmaktadır. Rastgele örnekleme yöntemi araştırmacıya zaman ve ekonomiklik sağlar (Mertens, 2004, s. 140).

Araştırmaya katılan öğrencilere ait kişisel özellikler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1’e bakıldığında, öğrencilerin 611’nin (%57,8) kız; 408’inin (%38,5) 9.sınıf; anne öğrenim durumu değişkeni bakımından 324’ünün (%30,6) lise mezunu; baba öğrenim durumu açısından 365’inin (%34,5) lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Son olarak sosyoekonomik durum değişkeni olarak 718’inin (%67,9) iyi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

Özellikler	Düzeyleer	(N)	(%)
Cinsiyet	Erkek	447	42,2
	Kadın	611	57,8
Sınıf Düzeyi	9.Sınıf	408	38,5
	10.Sınıf	305	28,8
	11.Sınıf	185	17,4
	12.Sınıf	88	8,31
Annenin Öğrenim Durumu	İlkokul	304	28,7
	Ortaokul	167	15,8
	Lise	324	30,6
	Lisans	225	21,3
Babanın Öğrenim Durumu	Lisansüstü	38	3,6
	İlkokul	161	15,1
	Ortaokul	141	13,3
	Lise	365	34,5
Sosyoekonomik Düzey	Lisans	309	29,2
	Lisansüstü	83	7,8
	Kötü	28	2,6
	Orta Altı	140	13,2
Sosyoekonomik Düzey	İyi	718	67,9
	Orta Üstü	145	13,7
	Çok İyi	27	2,6
Toplam		1058	100,0

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formunda; yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve sosyoekonomik durum değişkenleri yer almaktadır.

Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeği: Araştırmada kullanılan ikinci veri toplama aracı Narsistik Hayranlık ve Rekabet Ölçeğidir. Ölçek Back vd. tarafından 2013’de geliştirilmiş, Türkçeye uyarlanması ise Demirci ve Ekşi 2017 yılında yapılmıştır. Ölçeğin alt boyutları olarak: rekabet üst boyutuna yönelik alt boyutlar; saldırganlık (4, 11, 12), değersizleştirme (13, 14, 17) ve üstünlük (6, 9, 10); hayranlık üst boyutuna yönelik alt boyutlar ise cazibe (18,16, 7), benzersizlik (5, 15, 3), büyüklenme (8, 1, 2) olarak alt boyutlardan ve toplamda 18 maddeden oluşmuştur. Demirci ve Ekşi (2017) tarafından ölçeğin güvenilirliği katsayısı .85 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinde ($\chi^2(128, N=420)=302,43, p<.001$; CFI=.96; NFI=.94; NNFI=.96; RMSEA=.057; SRMR=.052 olarak belirlenmiştir. Faktör yükleri .39-.86 arasındadır.

Araştırmacı tarafından yapılan işlemde ölçeğin güvenilirlik değeri .83 olmuştur. Alt boyutların faktör yükleri ise .31-.86 arasında değişmektedir. Toplam varyansın %70’i açıklanmıştır. Ölçeğin DFA değerleri ise

($\chi^2/df=2,08$; GFI=0,894, RMR=0,069, NNFI=0,982 SRMR=0,070, CFI=0,960, RMSEA=0,079 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde “SPSS 21.0” paket programı kullanılmıştır. Araştırmadaki ölçeğin nasıl bir dağılım gösterdiğini belirlemek için, basıklık ve çarpıklık değerinin standart hataya bölünmesi ile elde edilen $\pm 1,96$ aralık düzeyi belirlenmiştir (Tabachnik ve Fidell, 2007). Narsistik Hayranlık ve Rekabet ölçeğinin çarpıklık=(0,868), basıklık=(0,932) şeklinde belirlenmiştir. Bu sebeple araştırmada parametrik testlerle analizler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Araştırmadaki birinci hipotez; Cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin narsistik rekabet ve hayranlık algıları arasında farklılık var mıdır? Şeklinde dir.

Tablo 2’de cinsiyet durumu değişkenine göre öğrencilerdeki narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerinin puan ortalamaları verilmiştir:

Tablo 2: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Narsistik Hayranlık ve Rekabet Puanlarının T-Testi Sonucu

Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	t	p
Hayranlık	Kadın	611	3,70	1,08	-2,47	0,014*
	Erkek	447	3,87	1,10		
Büyükleme	Kadın	611	3,48	1,32	-3,14	0,002*
	Erkek	447	3,74	1,33		
Benzersizlik	Kadın	611	4,15	1,22	-0,22	0,826
	Erkek	447	4,17	1,25		
Cazibe	Kadın	611	3,46	1,32	-2,78	0,006*
	Erkek	447	3,69	1,31		
Rekabet	Kadın	611	2,42	0,42	-1,83	0,068
	Erkek	447	2,53	0,93		
Saldırganlık	Kadın	611	3,27	1,29	0,62	0,533
	Erkek	447	3,21	1,34		
Üstünlük	Kadın	611	2,47	1,43	0,11	0,302
	Erkek	447	2,57	1,51		
Değersizleştirme	Kadın	611	1,51	0,90	-4,53	0,000*
	Erkek	447	1,80	1,17		
Narsistik Hayranlık ve Rekabet	Kadın	611	3,06	0,80	-2,69	0,007*
	Erkek	447	3,20	0,87		

$p < .05^*$

Tablo 2'ye bakıldığında, öğrencilerin rekabet ve narsistik hayranlık [$t(1056)=2,69$, $p<.05$], değersizleştirme [$t(1056)=4,53$, $p<.05$], cazibe [$t(1056)=2,78$, $p<.05$], büyülenme [$t(1056)=3,14$, $p<.05$] ve hayranlık [$t(1056)=2,47$, $p<.05$] faktörleri ile cinsiyet değişkeni puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Buna karşın üstünlük [$t(1056)=0,11$, $p>.05$], saldırganlık [$t(1056)=0,62$, $p>.05$], rekabet [$t(1056)=1,83$, $p>.05$] ve benzersizlikle [$t(1056)=0,22$, $p>.05$] cinsiyet değişkeni arasında farklılık bulunmamıştır. Başka bir ifade ile erkek öğrenciler kız öğrencilere göre kendilerini daha yüksek düzeyde narsist olarak nitelendirmektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacı; sınıf düzeyleri değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık rekabet durumlarına göre farklılaşmakta mıdır? Şeklinde dir. Tablo 3'de sınıf düzeyine göre öğrencilerdeki narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerinin puan ortalamaları verilmiştir:

Tablo 3: Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Narsistik Hayranlık ve Rekabet Puanlarının ANOVA Analizi

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Hayranlık	Gruplararası	3,763	4	0,941	0,787	0,534	-
	Gruplariçi	1258,880	1053	1,196			
	Toplam	1262,643	1057				
Büyülenme	Gruplararası	10,659	4	2,665	1,507	0,198	-
	Gruplariçi	1862,071	1053	1,768			
	Toplam	1872,731	1057				
Benzersizlik	Gruplararası	6,804	4	1,701	1,109	0,351	-
	Gruplariçi	1614,794	1053	1,534			
	Toplam	1621,598	1057				
Cazibe	Gruplararası	4,478	4	1,119	0,642	0,633	-
	Gruplariçi	1836,985	1053	1,745			
	Toplam	1841,463	1057				
Rekabet	Gruplararası	11,693	4	2,923	3,094	0,015*	9-12 sınıf
	Gruplariçi	994,938	1053	0,945			
	Toplam	1006,631	1057				
Saldırganlık	Gruplararası	19,285	4	4,821	2,808	0,025*	9-12 sınıf
	Gruplariçi	1808,002	1053	1,717			
	Toplam	1827,287	1057				
Üstünlük	Gruplararası	35,325	4	8,831	4,150	0,002*	9-12 sınıf
	Gruplariçi	2240,658	1053	2,128			
	Toplam	2275,983	1057				
Değersizleştirme	Gruplararası	4,629	4	1,157	1,077	0,367	-
	Gruplariçi	1131,685	1053	1,075			
	Toplam	1136,314	1057				
Narsistik Hayranlık ve Rekabet	Gruplararası	4,140	4	1,035	1,488	0,204	-
	Gruplariçi	732,385	1053	0,696			
	Toplam	736,525	1057				

$p<.05^*$

Tablo 3'e bakıldığında, öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet [F(4, 1053)=1,488 p<.05], değersizleştirme [F(4, 1053)=1, 077 p>.05], cazibe [F(4, 1053)=0,642 p>.05], benzersizlik [F(4, 1053)=1,109 p>.05], büyüklenme [F(4, 1053)=1,507 p>.05] ve hayranlık [F(4, 1053)=0,787 p>.05] ve sınıf düzeyinde anlamlı farklılığa yol açmamıştır. Buna karşın rekabet [F(4, 1053)=3,094, p<.05], üstünlük [F(4, 1053)=4,150, p<.05] ve saldırganlık [F(4, 1053)=2,808, p<.05] algıları ile sınıf düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Başka bir anlatımla 9.sınıf öğrencilerinin üstünlük, rekabet ve saldırganlık algıları, 12.sınıf öğrencilerine göre daha yüksek düzeydedir.

Araştırmanın üçüncü alt amacı; Anne ve babanın öğrenim durumu değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet durumları anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır? Şeklinde-dir. Tablo 4'de öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri ile annenin öğrenim durumu değişkenine göre puan ortalamaları aşağıda belirlenmiştir:

Tablo 4: Öğrencilerin Narsistik Hayranlık ve Rekabet Algıları ile Annenin Öğrenim Değişkenine Göre ANOVA Analizi

Faktör	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ort.	F	p	Fark
Hayranlık	Gruplararası	1,948	4	0,487	0,407	0,804	-
	Gruplariçi	1260,695	1053	1,197			
	Toplam	1262,643	1057				
Büyüklenme	Gruplararası	11,187	4	2,797	1,582	0,177	-
	Gruplariçi	1861,544	1053	1,768			
	Toplam	1872,731	1057				
Benzersizlik	Gruplararası	4,587	4	1,147	0,747	0,560	-
	Gruplariçi	1617,011	1053	1,536			
	Toplam	1621,598	1057				
Cazibe	Gruplararası	5,919	4	1,480	0,849	0,494	-
	Gruplariçi	1835,544	1053	1,743			
	Toplam	1841,463	1057				
Rekabet	Gruplararası	3,383	4	0,846	0,888	0,471	-
	Gruplariçi	1003,247	1053	0,953			
	Toplam	1006,631	1057				
Saldırganlık	Gruplararası	6,453	4	1,613	0,933	0,444	-
	Gruplariçi	1820,835	1053	1,729			
	Toplam	1827,287	1057				
Üstünlük	Gruplararası	12,699	4	3,175	1,477	0,207	-
	Gruplariçi	2263,284	1053	2,149			
	Toplam	2275,983	1057				
Değersizleştirme	Gruplararası	5,972	4	1,493	1,391	0,235	-
	Gruplariçi	1130,342	1053	1,073			
	Toplam	1136,314	1057				
Narsistik Hayranlık ve Rekabet	Gruplararası	1,538	4	0,385	0,551	0,698	-
	Gruplariçi	734,986	1053	0,698			
	Toplam	736,525	1057				

$p < .05^*$

Tablo 4'e bakıldığında, öğrencilerin rekabet ve narsistik hayranlık durumları [F(4, 1053)=0,551 p>.05], değersizleştirme [F(4, 1053)=1,391 p>.05], üstünlük [F(4, 1053)=1,477 p>.05], saldırganlık [F(4, 1053)=0,933 P>.05], rekabet [F(4, 1053)=0,888 p>.05], cazibe [F(4, 1053)=0,849 p>.05], benzersizlik [F(4, 1053)=0,747 p>.05], büyüklenme [F(4, 1053)=1,582 p>.05] ve hayranlık [F(4, 1053)=0,407 p>.05] ve anne öğrenim durum değişkeni ile anlamlı fark belirlenmemiştir. Sonuç olarak annenin öğrenim durumu değişkenleri ile öğrencilerin rekabet, benzersizlik, narsistik hayranlık ve rekabet, üstünlük, değersizleştirme, saldırganlık, cazibe, benzersizlik, büyüklenme ve hayranlık algıları üzerinde anlamlı bir etkiye yol açmamıştır.

Tablo 5'de babanın öğrenim durumu değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerinin puan ortalamaları aşağıda belirlenmiştir:

Tablo 5: Öğrencilerin Narsistik Hayranlık ve Rekabet Puanları ile Babanın Öğrenim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Analizi

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Hayranlık	Gruplararası	1,915	4	0,479	0,400	0,809	-
	Gruplarıçi	1260,695	1053	1,197			
	Toplam	1262,643	1057				
Büyüklenme	Gruplararası	3,949	4	0,987	0,556	0,695	-
	Gruplarıçi	1868,782	1053	1,775			
	Toplam	1872,731	1057				
Benzersizlik	Gruplararası	5,747	4	1,437	0,936	0,442	-
	Gruplarıçi	1615,852	1053	1,535			
	Toplam	1621,598	1057				
Cazibe	Gruplararası	2,916	4	0,729	0,418	0,796	-
	Gruplarıçi	1838,546	1053	1,746			
	Toplam	1841,463	1057				
Rekabet	Gruplararası	4,493	4	1,123	1,180	0,318	-
	Gruplarıçi	1002,137	1053	0,952			
	Toplam	1006,631	1057				
Saldırganlık	Gruplararası	5,453	4	1,363	0,788	0,533	-
	Gruplarıçi	1821,834	1053	1,730			
	Toplam	1827,287	1057				
Üstünlük	Gruplararası	13,947	4	3,487	1,623	0,166	-
	Gruplarıçi	2262,036	1053	2,148			
	Toplam	2275,983	1057				
Değersizleştirme	Gruplararası	9,482	4	2,370	2,215	0,065	-
	Gruplarıçi	1126,832	1053	1,070			
	Toplam	1136,314	1057				
Narsistik Hayranlık ve Rekabet	Gruplararası	0,995	4	0,249	0,356	0,840	-
	Gruplarıçi	735,529	1053	0,699			
	Toplam	736,525	1057				

$p < .05^*$

Tablo 5'e bakıldığında, öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet [F(4, 1053)=0,356 p>.05], değersizleştirme [F(4, 1053)=2,215 p>.05], üstünlük [F(4, 1053)=1,623 p>.05], saldırganlık [F(4, 1053)=0,788 p>.05], rekabet [F(4, 1053)=1,180 p>.05], cazibe [F(4, 1053)=0,418 p>.05], benzersizlik [F(4, 1053)=0,936 p>.05], büyüklenme [F(4, 1053)=0,556 p>.05] ve hayranlık [F(4, 1053)=0,400 p>.05] ve babanın eğitim durumu değişkeni arasında fark bulunmamıştır. Sonuç olarak babanın öğrenim durumu değişkeni, öğrencilerin rekabet, narsistik hayranlık ve rekabet, üstünlük, değersizleştirme, cazibe, saldırganlık, benzersizlik, büyüklenme ve hayranlık algıları üzerinde anlamlı bir etkiye yol açmamıştır.

Araştırmanın dördüncü alt amacı; Sosyoekonomik durum değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algıları üzerinde farklılık oluşturmada mıdır? Şeklinde dir. Tablo 6'da öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algıları üzerinde sosyoekonomik duruma göre puan ortalamaları verilmiştir:

Tablo 6: Sosyoekonomik Durum Değişkenine Göre Öğrencilerin Narsistik Hayranlık ve Rekabet Puanlarının Varyans Analizi

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Hayranlık	Gruplararası	14,845	4	3,711	3,132	0,014*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	1247,798	1053	1,185			
	Toplam	1262,643	1057				
Büyüklenme	Gruplararası	24,189	4	6,047	3,445	0,008*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	1848,541	1053	1,755			
	Toplam	1872,731	1057				
Benzersizlik	Gruplararası	9,949	4	2,487	1,625	0,166	-
	Gruplarıçi	1611,649	1053	1,531			
	Toplam	1621,598	1057				
Cazibe	Gruplararası	18,978	4	4,744	2,741	0,027*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	1822,485	1053	1,731			
	Toplam	1841,463	1057				
Rekabet	Gruplararası	17,196	4	4,299	4,575	0,001*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	989,435	1053	0,940			
	Toplam	1006,631	1057				
Saldırganlık	Gruplararası	24,892	4	6,223	3,636	0,006*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	1802,396	1053	1,712			
	Toplam	1827,287	1057				
Üstünlük	Gruplararası	17,025	4	4,256	1,984	0,095	-
	Gruplarıçi	2258,958	1053	2,145			
	Toplam	2275,983	1057				
Değersizleştirme	Gruplararası	20,561	4	5,140	4,851	0,001*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	1115,753	1053	1,060			
	Toplam	1136,314	1057				
Narsistik Hayranlık ve Rekabet	Gruplararası	14,167	4	3,542	5,163	0,000*	kötü- çok iyi
	Gruplarıçi	722,358	1053	0,686			
	Toplam	736,525	1057				

p<.05*

Tablo 6'ya bakıldığında, rekabet ve narsistik hayranlık [F(4, 1053)=3,542 p<.05], değersizleştirme [F(4, 1053)=4,851 p<.05], saldırganlık [F(4, 1053)=3,636 p<.05], rekabet [F(4, 1053)=4,575 p<.05], cazibe [F(4, 1053)=2,741 p<.05], büyüklenme [F(4, 1053)=3,445 p<.05] ve hayranlık [F(4, 1053)=3,132 p<.05] ile sosyoekonomik durum değişkeni arasında farklılık bulunmaktadır. Buna karşın öğrencilerin üstünlük [F(4, 1053)=1,984 p>.05] ve benzersizlik [F(4, 1053)=1,625 p>.05] algılarıyla sosyoekonomik durum faktörü arasında farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak maddi durumu kötü olan öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet, değersizleştirme, saldırganlık, rekabet, cazibe, büyüklenme ve hayranlık algıları, maddi durumu çok iyi olan öğrencilerine göre daha olumsuzdur.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmadaki ilk hipotez, “Öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri üzerinde cinsiyet değişkeni anlamlı olarak etki etmekte midir? Erkek öğrencilerdeki hayranlık, büyüklenme, cazibe, değersizleştirme ve narsistik hayranlık ve rekabet düzeyi kız öğrencilere göre daha yüksektir. Ekşi (2012), Ersoy (2013), Hamedoğlu (2009), Gönülalan (2019), Grijelva, Newman vd. (2015), Taşhan (2019), Yumuşak'a (2013) göre erkek öğrencilerin üstünlük, rekabet, büyüklenme, kendini beğenme, hayranlık, yeterlilik algıları kız öğrencilere göre daha yüksek düzeydedir. Bu bulgular araştırma sonuçlarını desteklemektedir. Buna karşın Gülmez (2009), Karataş ve Taş'a (2017) göre kız öğrencilerin narsisizm, büyüklenme, hayranlık, cazibe algıları erkek öğrencilerden daha yüksek düzeydedir. Buna karşın Altun (2015), Atik (2019), Atay (2009), Bizumic ve Duckitt (2008), Bleske-Reчек vd. (2008), Kiraz (2011), Koşan (2012), Koşan (2015), Orhan (2014), Raskin ve Hall (1981), Salman-Akhtar ve Thomson (1982), Torun (2016), Yabancı'ya (2019) göre cinsiyet değişkenleri ile öğrencilerin narsisizm düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Bu sonuç ataerkil bir topluma sahip olmanın topluma biçmiş olduğu roller açısından değerlendirildiğinde, erkeklerin kadınlara göre daha ön planda olma durumu kendini daha çok yeterli görme, beğenme, büyüklenme ve narsistik özelliklerini yüceltmış olmasından kaynaklanabilir.

Araştırmanın ikinci alt hipotezi, “Sınıf düzeyi değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?” Şeklindedir. Araştırmada 9.sınıf öğrencilerinin üstünlük, saldırganlık ve rekabet algıları, 12.sınıf öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek düzeydedir. Araştırma sonuçlarından farklı olarak Yabancı'ya (2019) göre 11.sınıftakilerin narsisizm düzeyleri 12.sınıftakilerden, 12.sınıftakilerin narsisizm algıları ise 9.sınıftakilerden daha yüksektir. 9.sınıf öğrencilerinin ergenlik çalkantılarının en yoğun yaşandığı döneme rast gelmesiyle üstünlük, saldırganlık ve rekabet algıları

daha yüksek, 12.sınıf öğrencileri ise daha çok üniversite sınavına yoğunlaşmaları, gelecek kaygılarının artmasına bağlı olarak stres düzeylerinin yükselmesi saldırganlık algılarının azalmasına bağlanabilir.

Araştırmanın üçüncü alt hipotezi, “Anne ve babanın öğrenim durumu değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?”. Anne ve babanın eğitim durumu değişkenleri öğrencilerin rekabet ve narsistik hayranlık durumlarında farklılığa yol açmamıştır. Araştırma sonuçlarından farklı olarak, Uçkun vd.’ne (2018) göre annesi lisans mezunu olan öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algıları, annesi lisansüstü mezunu olan öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algılarına göre anlamlı derecede daha yüksektir. Battal’a (2016) göre öğrencilerin annelerinin öğrenim düzeyleri yükseldikçe, öğrencilerdeki narsistik eğilimler artmaktadır. Ayrıca babası lisansüstü mezunu olan öğrencilerin narsistik kişilik algıları, babası okuma yazma bilmeyen öğrencilerin narsistik kişilik algılarına göre anlamlı derecede daha yüksektir. Buna karşın annenin öğrenim durumu değişkenleri ile öğrencilerin narsistik eğilimleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır (Kıratlı, 2018). Buna karşın bazı araştırmalarda anne ve babanın öğrenim durumu değişkenleri öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algıları üzerinde anlamlı farklılığa yol açmamıştır (Dufner, Back, Oehme ve Schmukle, 2020; Määttä, Uusiautti ve Äärela, 2020). Anne ve babanın öğrenim durumlarındaki değişimin öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet algılarında farklılığa yol açmamasının sebebi ailelerin öğrenim durumundaki değişimin öğrencilerin narsistik eğilimleri üzerinde etkisinin olmamasından kaynaklanabilir.

Araştırmanın dördüncü alt hipotezi, “Sosyoekonomik durum değişkenine göre öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?”. Ekonomik yönden durumu çok iyi düzeyde olan öğrencilerin narsistik hayranlık ve rekabet, değersizleştirme, saldırganlık, rekabet, cazibe, büyülenme ve hayranlık algıları sosyoekonomik düzeyi çok kötü düzeyde olan öğrencilere göre daha yüksek düzeydedir. Altun (2015), Ersoy (2013), Koşan (2015), Orhan (2014), Piff (2014) ve Yabancı’ya (2019) göre ailelerin maddi durumlarının yükselmesi öğrencilerin narsistik algı düzeylerini arttırmıştır. Bu bulgular araştırmayı desteklemektedir. Diğer taraftan başka araştırmalarda ise öğrencilerin ailelerinin sosyoekonomik durum değişkeni, öğrencilerin narsisizm eğilimlerini etkilememektedir (Ashmawy, 2016; Atik, 2019; Torun, 2016). Bireylerin sosyoekonomik düzeylerinin yükselmesi kendilerini toplumsal statü olarak daha üst seviyelerde görmelerine ve bu duruma bağlı olarak narsistik özelliklerinin pozitif yönde beslenmesine sebep olabilmektedir.

Erkek öğrencilerin narsisizm algı düzeylerini düşürmek adına, daha çok sosyal ortamlarda bulunmalarını sağlayacak uygulamalar geliştirilebilir.

Öğrencilerin daha çok sosyal sorumluluk projelerinde yer almaları sağlanabilir. 9.sınıflarda öğrenim gören öğrencilere yönelik, tevazu, sevgi, saygı, merhamet, erdem, dürüstlük, sorumluluk, fedakârlık duyguları daha çok aşılabilir. Sosyal medya, internet ve televizyon programlarında narsistik davranışların daha fazla artmasını önleyecek programlar, eğitimler, söyleşiler düzenlenebilir. Sosyoekonomik düzeyi çok iyi olan öğrencilere yönelik, okulların rehberlik ve psikolojik danışmanlık birimleri tarafından empati, farkındalık, iletişim becerileri tarzında eğitimler düzenlenebilir. Bu açıdan sağlıklı bireylerin yetişmesinde ön planda olan ebeveynlerin kendilerini geliştirmelerine yönelik aile eğitimleri ve programlar gerçekleştirilebilir. Araştırma farklı şehirler, coğrafik bölgelerden seçilecek örneklem gruplarıyla çalışılabilir. Özel lise, ortaokul ve üniversite öğrencileri içinde benzer çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin sosyal medya üzerinde kendilerini olduğundan farklı gösterebilme durumu göz önüne alındığında bilinçli internet kullanımı üzerine söyleşi, eğitim, sempozyum, kongre ve paneller düzenlenebilir.

Özgünlük: *Çalışma Kayseri İlinde yapılmış olan alandaki ilk çalışma özelliği taşımaktadır.*

Kaynakça

- Altun, R. (2015). *Üniversite öğrencilerinde dindarlık ve narsisizm ilişkisi (Sinop örneği)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Ashmawy, M. (2016). *Ortaöğretim öğrencilerinde dindarlık ve narsisizm ilişkisi (Sinop Örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye
- Aslan, S. (2008). Kişilik, huy ve psikopatoloji. *Rewiews, Cases and Hypotheses in Psychiatry RCHP*, 2(1-2), 7-18.
- Atay, S. (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 181-196.
- Atik, R. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin narsisizm düzeyleri ile şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Back, M. D., Küfner, A. C., Dufner, M., Gerlach, T. M., Rauthmann, J. F. ve Denissen, J. J. (2013). Narcissistic admiration and rivalry: disentangling the bright and dark sides of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(6), 1013.

- Battal, F. B. (2016). *Narsistik kişilik yapılanmasının aile ve çocuk bağlamında incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Besser, A. ve Zeigler-Hill, V. (2011). Pathological forms of narcissism and perceived stress during the transition to the university: the mediating role of humor styles. *International Journal of Stress Management*, 18(3), 197-221. doi: 10.1037/a0024826
- Bizumic, B. ve J. Duckitt. (2008). My group is not worthy of me: narcissism and ethnocentrism. *International Society of Political Psychology*, 29(3), 437-453. doi: 10.1111/j.1467-9221.2008.00638.x
- Bleske-Rechek, A., Remiker, M. W. ve Baker, J. P. (2008). Narcissistic men and women think they are so hot-but they are not. *Personality and Individual Differences*, 45(5), 420-424
- Buss, D. M. (2008). *Human nature and individual differences: evolution of human personality, handbook of personality: theory and research*. (Ed. O. John vd.) New York: The Guilford Press. (29-60)
- Campbell, W. K., Hoffman, B. J., Campbell, S. M. ve Marchisio, G. (2010). Narcissism in organizational contexts. *Human Resource Management Review*, 21, 268-284
- Cihangiroğlu, N. (2012). Narsistik kişilik ile kurumsal bağlılık arasında bir ilişki var mıdır?. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(2), 119-126
- Demirci, İ. ve Ekşi, F. (2017). Büyükleme narsisizmin iki farklı yüzü: narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla ilişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46(46), 37-58. doi: 10.15285/maruaeabd.330008
- Dufner, M., Back, M. D., Oehme, F. F., & Schmukle, S. C. (2020). The end of a stereotype: only children are not more narcissistic than people with siblings. *Social Psychological and Personality Science*, 11(3), 416-424. doi: 10.1177%2F1948550619870785
- Ekşi, F. (2012). Narsistik kişilik özelliklerinin internet bağımlılığı ve siber zorbalığı yordama düzeyinin yol analizi ile incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(3), 1683-1706. Erişim adresi:
<https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TVRNME5UYzVP UT09>
- Ersoy, S. (2013). Determination of narcissistic tendencies of the students in secondary education institutions. *Electronic Turkish Studies*, 8(12), 533-542. Erişim adresi:

<https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=7b49c4d5-7d89-4eae-bce4-82cd77c41e13%40redis>

- Gönülalan, G. D. (2019). *Ortaokul öğrencilerinde öz yeterlilik ve narsisizm* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W. ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141, 261-310. doi: 10.1037/a0038231
- Gülmez, N. (2009). *Narsistik liderlik* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Güngör İ. H., Ekşi, H. ve Arıca, O. T. (2012). Genç yetişkinlerde değer tercihlerinin narsistik kişilik özellikleri yordaması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1271-1290. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpRNU1EWTFOUT09>
- Hamedoğlu, M. A. (2009). *Örgütsel narsisizm düzeyine ilişkin yönetici ve öğretmen algıları* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Jonason, P. K. ve Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological Assessment*, 22, 420-432. doi: 10.1037/a0019265.
- Jones, D. N. ve Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad: a brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21, 28-41. doi: 10.1177%2F1073191113514105.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karataş, S. ve Taş, A. (2017). İlk ve ortaokuldaki öğretmenlerin narsistik kişilik eğilimleri ile örgütsel özdeşleşme düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 92-121. doi: 10.29065/usakead.288093.
- Kartopu, S. (2013). Narsisizmin dindarlık eğilimleriyle ilişkisi: Gümüşhane üniversitesi örneği. *International Journal of Social Science*, 6(6), 625-649.
- Kıratlı, S. (2018). *Narsistik kişilik özellikleri ve mükemmeliyetçiliğin yaşam doyumu ile ilişkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, Ankara.
- Kırpınar, İ. (2009). Narsist kişi-narsisizmin kültürü. *Türk Yurdu Dergisi*, 29(266), 26-31.

- Kiraz, C. (2011). *Eğitim fakóltesi öğrencilerinin empatik eğilimleri ile narsistik kişilik özellikleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kocakula, Ö. (2012). *Narsistik ve obsesif kompulsif kişilik bozukluklarının karar süreçlerine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Adana.
- Koşan, Y. (2015). *Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımının narsisizm ve saldırganlık düzeyleri ile ilişkisinin incelemesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Lasch, C. (2006). *Narsisizm kültürü*. Suzan Öztürk (Çev), İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları
- Lowen, A. (2013). *Narsisizm gerçek benliğin inkarı*. Tamer Çetin (Çev), İstanbul: Cem Yayınevi.
- Määttä, M., Määttä, K., Uusiautti, S. ve Äärelä, T. (2020). She does not control me anymore but I can hear her voice sometimes-a phenomenographic research on the resilience perceptions of children who have survived from upbringing by a narcissistic parent. *European Journal of Education Studies*, 6(12), 17-40. Erişim adresi: <https://oapub.org/edu/index.php/ejes/article/view/2845>
- Mertens, D. M. (2014). *Research and evaluation in education and psychology: integrating diversity with quantitative. Qualitative and mixed methods*. New York: Sage
- Orhan, G. (2014). *Narsisizm etiyojisi ve dindarlıkla ilişkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- Özel, İ. (2014). Dindarlarda narsisizm: yüksek din eğitimi alan öğrenciler üzerine bir araştırma. *Journal of International Social Research*, 7(32), 310-328. Erişim adresi: <https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=a3dc3dba-7050-4df2-80b7-e5ab36f763a3%40redis>
- Piff, P. K. (2014). Wealth and the inflated self class, entitlement, and narcissism. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(1), 34-43. doi: 10.1177/2F0146167213501699
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. ve Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the pathological narcissism inventory. *Psychological Assessment*, 21(3), 365-379. doi:10.1037/a0016530

- Pincus, A. L. ve M. R. Lukowitsky. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421-446
- Raskin, R. N. ve C. S. Hall. (1981). The narcissistic personality inventory: alternate form reliability and further evidence of construct validity. *Journal of Personality Assessment*, 45(29), 159-162. doi: 10.1207/s15327752jpa4502_10
- Rose, P. (2002). The happy and unhappy faces of narcissism. *Personality and Individual Differences*, 33(3), 379-391. doi: 10.1016/S0191-8869(01)00162-3
- Rosenthal, S. A. ve Pittinsky, T. L. (2006). Narcissistic leadership. *The Leadership Quarterly*, 17, 617-633. doi:10.1016/j.leaqua.2006.10.005
- Rozenblatt, S. (2002). *In defence of self: the relationship of self-esteem and narcissism to aggressive behavior* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Long Island University, Brooklyn.
- Salman-Akhtar, M. D. ve Thomson, J. A. (1982). Overview: narcissistic personality disorder. *Am J Psychiatry*, 139(1), 12-20. Erişim adresi: <https://www.sakkyndig.com/psykologi/artvit/akhtar1982.pdf>
- Schultz, D. P. ve Schultz, S. E. (2017). *Theories of personality* Boston: Cengage Learning.
- Tackett, J. L., Lahey, B. B., Hulle, C. V., Waldman, I., Krueger, R. F. ve Rathouz, P. J. (2013). Common genetic influences on negative emotionality and a general psychopathology factor in childhood and adolescence. *Journal of Abnormal Psychology*, 122(4), 1142-1153. doi: 10.1037/a0034151
- Taşhan, A. (2019). *Akademik personel in işkoliklik ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki: İnönü üniversitesinde bir araştırma* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Torun, Z. B. (2016). *Ortaokul öğrencilerinde saldırganlık ve narsisizm düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İstanbul.
- Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2010). *Asrın vebası: narsisizm illeti*. Özlem Yüksel (Çev), İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Uçkun, C. G., Üzüm, B. ve Uçkun, S. (2018). Narsist kişiliğin makyavelist davranışlara etkisi: Kocaeli üniversitesi özel güvenlik öğrencileri örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 139-154. doi: 10.32709/akusosbil.422221

- Yabancı, C. (2019). *Lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile narsisizm ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Atıf için:

- Kaplan, V. (2023). Ergenlerin narsistik hayranlık ve rekabet düzeylerinin incelenmesi (Kayseri ili örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 1-21. doi: 10.54558/jiss.1114516

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir. İlgili çalışma için 29.06.2021 tarih ve 281 sayılı kararla Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan gerekli izinler alınmıştır

